

בית

מרן

ע"ש"ק
י' אדר א' תשע"ט
פרשת תצווה
מסטיצין (אח"כ בן אדם (חוקאל ס"ג))

עלון מס' 198

לע"נ מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל

הרב המקדים: הרה"ג רבי יצחק לוי שליט"א
רב העיר נשר - וחבר מועצת הרבנות הראשית

שיעורו השבועי

של מרן הראש"ל זרה"ר לישראל אב"ד בביה"ד העליון
הגאון הגדול רבי יצחק יוסף שליט"א
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

נערך ע"י: הרה"ג רבי יצחק לוי שליט"א
רבה הראשי של העיר נשר | וחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

העיר	הדלקת נרות שבת	צאת השבת	דבינו תם
ירושלים	17:10	18:02	18:40
תל אביב	17:07	18:59	18:36
חיפה	17:08	18:00	18:37
באר שבע	17:10	18:02	18:39

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

השבוע זכות עלון
"בית מרן" מוקדש ל:
אביטל בת מרים
קצירת הבן

חייגו: *5290

חדש!!!
ב'קו הליכות בית מרן'
הרצאות מרתקות ומשמחות
מפי המפיק מרגליות
הרב ליאור גלזר שליט"א

התקשרו *5290 שליחות 2018

- תוכן העניינים:**
- עמ' 4-1** השיעור השבועי
מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א
 - עמ' 5** פרשת תצווה
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
 - עמ' 5** לאורם נלך
רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל
 - עמ' 6** מאור ישראל
הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
 - עמ' 6** הלכות נשים
הרב אברהם דניאל שליט"א
 - עמ' 7** לחיות עם האמונה
הרה"ג רבי י. ישראל לוגאסי שליט"א
 - עמ' 7** אתגרים בחינוך
הרב אברהם ברזילאי שליט"א
 - עמ' 7** נפלאות הבריאה
הכבד
 - עמ' 8** בחסדך בטחתי
הרה"ג רבי יגאל כהן שליט"א

הלכות אמירה לישראל בדברים השנויים במחלוקת

אמירת המחמיר לחבירו המיקל, שיעשה עבורו דבר השנוי במחלוקת. ניעור בגד בשבת מטל, ומאבק ועפר. ניקוי בגדים במברשת בשבת. אכילת עוגה שיש עליה כיתוב בשבת. עירוי מים חמים לסיר החמין. קבלת הוראות מרן.

אמירה למיקל

א. בשיעורים הקודמים הבאנו מה שפסק מרן השלחן ערוך (סימן רסג סעיף יז), שמי שקיבל עליו שבת מבעוד יום מותר לו לומר לישראל חבירו לעשות לו מלאכה, ולמדו האחרונים כלל, שמי שמחמיר בדבר מסוים וחבירו מיקל בוה, יכול לבקש מחבירו שיעשה עבורו דבר זה. השבוע מסרתי שיעור לאברכים באחד המקומות, לאחר השיעור הם שאלו: מנין הכלל הזה שמחמיר יכול לומר למיקל, כי אין להוכיח מהמקבל שבת שיכול לומר לחבירו שלא קיבל שבת, שהרי כבר ביארנו שההיתר שם בגלל שבידו לא לקבל שבת, או בגלל שבידו להתיר את הנדר של קבלת שבת, מה שאין כן בדברים השנויים במחלוקת, אין ביד המחמיר אפשרות לעשות פעולה זו. הם חשבו שזה כלל שאנחנו המצאנו, ולכן שאלו. אולם באמת כבר הס"ז (סימן רסג סק"ג) כתב, שלא אסרו אמירה אלא באיסור הנוהג בכל ישראל, אבל אם חלק נוהגים היתר, אין איסור אמירה. וזאת הכלל הזה כתבו גם כן המהריק"ש- רבי יעקב קאשטרו לפני כ-450 שנה - (בהגהותיו לשלחן ערוך סימן תצו, ובשו"ת אהלי יעקב סימן צ) והמהר"ם בן חביב- הראשון לציון השני לפני כ-350 שנה- (הובא בקובץ מקבצאל גליון כט עמוד יב), לענין בן חו"ל שרשאי לבקש מבן ארץ ישראל שיעשה עבורו מלאכה ביום טוב שני של גלויות. וכן כתבו הזרע אברהם (סימן ט-י), והבאר משה שטרן (ח"י עמ' רנח), והמנחת שלמה אורבך (ח"א סימן מד).

התנערי מעפר

ב. דוגמא לדבר, הגמרא במסכת שבת (קמז). אומרת, שהמנער בגד לנקותו חייב משום מכבס, בתנאי שהבגד הוא חדש, ושחור, והאדם מקפיד עליו שיהיה נקי. לדעת רש"י (ד"ה המנער) מדובר שהבגד התלכלך באבק או בעפר, כגון שאדם החליק ובגדיו התלכלכו, או שכובעו עף ונפל לעפר. לעומת זאת דעת התוספות (ד"ה המנער) והרא"ש (פ"ב דשבת סימן י) שמדובר בגמרא דוקא בניעור בגד מטל שנפל עליו,

שאם אדם מקפיד עליו יש איסור מלבן, אבל בניעור אבק או עפר אין איסור מלבן. וכן כתבו הרשב"א (ד"ה המנער), הר"ן (דס"ב ע"א מדפי הר"ף ד"ה גמ'), המרדכי (סימן תמא), והרב המגיד (פ"י מהלכות שבת הי"ח). מרן בבית יוסף הביא את דעות הראשונים החולקים, וסיים בדעת התוספות וסיעתם שכל האיסור הוא בטל ולא באבק או עפר, וכן בשלחן ערוך (סימן שב סעיף א) הביא דין זה לגבי ניעור טל דוקא, ומשמע שמסכים לדבריהם שאין איסור בניעור בגד מאבק. והרב פתח הדביר (סימן שב סק"א)- חבר בית הדין של רבי חיים פלאג' לפני כמהה וחמישים שנה - כתב לסייע דעה זו מדברי הירושלמי (פ"ז דשבת ה"ב). אבל הרמ"א בהגה כתב כשיטת רש"י, וזו לשונו: יש אומרים שאסור לנער בגד מן האבק שעליו אם מקפיד עליו, וטוב לחוש לדבריו. האליה רבה (סק"ג) הביא עוד ראשונים הסוברים כשיטת רש"י, והם: ספר היראים (קלו ע"ב), ספר התניא (סי' יט), ספר התרומה (סימן רנד), והשלטי גיבורים (דס"ב ע"א מדפי הר"ף) פירש כן בדעת הרמב"ם. וכן פסקו הב"ח (סימן שב), החיי אדם (כלל כב סעיף ט), והמשנה ברורה (סימן שב סק"ו).

כדאי לדעת את דעת מרן

ג. בצעירותנו למדנו בישיבת פורת יוסף "משנה ברורה" על סדר הלכות שבת, והיינו בטוחים שאסור לנקות בגד שהתלכלך מעפר, ואדם מסכן שנפל לו הכובע, צריך לבוא לבית הכנסת עם כובע מלוכלך... לא ידענו את דעת הבית יוסף ורוב הראשונים, והרבנים בישיבה לא הקפידו לומר לנו בכל פעם את הדין לספרדים, בפרט שכאן דעת הבן איש חי (פרשת ויחי אות ח) להחמיר כמו המשנה ברורה. אז עוד לא יצא ילקוט יוסף... אבל אחרי שנים כשהוצאנו את ילקוט יוסף (סימן שב סעיף ט) כתבנו שזה מותר, כי מרן אסר רק בטל ולא באבק ועפר. פלא על הבן איש חי שפסק כאן שלא כדעת מרן, ולעומת זאת בכמה מקומות בספריו כתב שקיבלנו הוראות מרן, ובספרו רב פעלים ח"ב (חי"ד

1 אמנם הוא לא ממש בגדר "ראשון", ולכן לא מוכרחים לקבל את מה שכתב בדעת הרמב"ם.

סימו) כתב שאפילו אם מאה אחרונים יחלקו על מרן קיבלנו הוראות מרן. כשאמר אפילו מאה אחרונים, זה כולל אותו עצמו... ולפי מה שלמדנו, אשכנזי מסכן שנפל לו החליפה והתלכלכה, מותר לו לומר לספרדי: תנקה לי את הבגד, מחוץ מותרים באמצע השבוע אני אנהל לך, 'שמור לי ואשמור לך'. ומותר לספרדי שקיבל הוראות מרן לנקות לו, ויש בזה משום כבוד הבריות.

מברשת בגדים

4. ההיתר לנקות את הבגד או הכובע, הוא לא רק ביד אלא במברשת. ואמנם נחלקו בזה הפוסקים, מרן השלחן ערוך לא הוזכר דין זה, אבל הרמ"א (סימן שלו סעיף ב) אסר לנקות בגדים במברשת, על ידי הניקוי שנשברים הקיסמים של המברשת. כלומר, בגד שחור וחדש ומקפיד עליו אסור לנקותו כלל, ובגד שאין בו את התנאים הללו מותר לנקותו ביד, אבל לא במברשת. והסביר המשנה ברורה (ס"ק יד), שאף על פי שבשבת הקיסמין הוא מקלקל ופסוד, אבל אסור מדרבנן. אבל כבר כתב השבלי הלקט (סימן פו, והובא בבית יוסף ס"ס שיז) שאין איסור לתלוש מהתלוש, והרי המברשת איננה מחוברת לקרקע. וכן מפורש בתשובת מהר"ם מרוטנבורג (הובא בספר פסקים ומנהגים סימן שט). גם מהרי"ק ש"ש (בערך להם סימן שלו סעיף ב) כתב, שלא שמענו מעולם שהחמירו במברשת, ומביאו החיד"א (בברכי יוסף ס"ק א). לכן להלכה מעיקר הדין מותר לנקות במברשת בגד או כובע שהתלכלכו באבק, ואפילו יש בהם את התנאים: חדש, שחור ומקפיד. ומותר גם לנקות לאשכנזי במברשת?

עוגה עם אותיות

ה. דוגמת נוספת, כתב המרדכי³ (פרק כלל גדול סימן סט), עוגה שיש עליה כיתוב, כגון "יום הולדת שמח", "עוד מאה ועשרים", "מזל טוב", או ביסקווית שיש עליו כיתוב, פעם היו ביסקוויתים שכתוב עליהם "ויברג", ואם שובר את הביסקווית יראה 'וייני ברג', חסר לו ברג... או שוקולד עם ציורים או כיתוב, אסור לאכול מהם בשבת כי הוא מוחק את האותיות, ואף על פי שהוא לא מוחק על מנת לכתוב, אסור מדרבנן, אבל אם קטנים אוכלים מעצמם הנח להם. מרן הבית יוסף (סי' שפ) מעתיק את דברי המרדכי, ובשלחן ערוך לא הביאו, והרמ"א בהגה (ג) העתיקו. החיד"א בשו"ת יוסף אומץ (סימן כט בד"ה ואני), שאמנם מצאנו כמה פעמים שמרן השלחן ערוך משיט דבר הלכה המובא ביוסף, אלא זה דבר השמיטה תחת שלש: א. מפני שהדין ההוא מציאות רחוקה. ב. או שהוא פשוט. ג. או שהוא נכלל ונלמד מעיקר הדין שנפסק בשלחן ערוך. וכאן אין את אחד משלוש הסיבות להשמיטה, ולכן נראה שמרן לא פוסק בדבריו להלכה, מפני שהמרדכי הוא יחיד, ודבריו מחודשים, ולפי זה לדעת מרן השלחן ערוך מותר לאכול עוגה שיש עליה כיתוב. ובאמת ה"ח" (סק"ב) שהיה גאון אשכנזי, חתנו של הב"ח, מקשה על הרמ"א, שהרי אפילו במלאכת בורר האסורה מדאורייתא, אם בורר אוכל מתוך פסולת בידו, לאלתה - סמוך לסעודה, מותר, ואם כן, מדוע יהיה אסור למוחק את הכיתוב שעל העוגה לאלתה? וחולק על דברי הרמ"א: בא הגאון החזון איש (סימן סא אות א) ומצדיק את הצדיק דמעיניקרא, הוא הרמ"א, שההיתר בבורר לאלתה, מפני שהוא "דרך אכילה", כי דרך לאכול אוכל בלי פסולת, ולכן מותר לקחת אוכל מתוך פסולת לאלתה, מה שאין כן במוחק, האוכל ומוחק אין זה "דרך אכילה".

2 בספר קיצור שלחן ערוך של רבי רפאל ברוך טולדיאנו (עמ' תכו סעיף ה) כתב בסתם, כמו הלכה כמו למשה מסיני, שאסור להשתמש במברשת בגדים בשבת. הוא לא ידע את כל הפוסקים שהזכרנו, והוא אהה בכך. סיפרתי פעמים, לפני חמישים שנה בסביבות שנת תשכ"ח, הוא לא למרן זצ"ל ואמר לו: כתבתי את הספר שלי על פי הספרים שהיו במרוקו, כפי החיים, שבביל הלומודים אצל האשכנזים, שידעו מה ההלכה לספרדים. אבל כעת הגיע לידי יביע אומר, קראתי כמה תשובות והשתכנעתי - אין לא הרי הרב מקיף הכל ולא משאיר פינה וזוית - קח את הספר ותתקן אותו, ואני מבטיח שמה שתתקן אני אשנה. אחר כך הרב טולדיאנו נפטר, ובדיק אז הרב נבחר לרבה של תל אביב, והיינו צריכים לעבור דירה. מרן נסע לבני ברק לנחם את שני בניו, רבי יעקב שהיה ראש ישיבה בצרפת, ורבי יוסף שהיה מגיד משימים. אמר להם הרב: אביכם הביא לי את ספרו שכתובתו לו הסכמה והערות, כשתגמרו את השבעה תבואו שאתן לכם את הספר וההערות. הספר יצא לאור והנה הרב רואה שלא הדפיסו שום הערה, נראה אחד הבנים שמאוד היה קשור לאשכנזים, השתכנע מאשכנזי שאמר לו: אתם הספרדים צריכים לפסוק כמונו, "לא תתגודדו" לא תעשו רגודות אגודות. אבל למה שלא יעשו הפוך, יעשו כולם אגודה אחת כדעת מרן השלחן ערוך! היום אדם יושב וקורא בספר הזה ואומר: הנה, מנהג אומרו! "ערבב ערבב צריך", ומחר הספר עצמו רצה לשנות מה שכתוב שם, לפי דעת הרב ביביע אומר. לכן לא צריך לפחד, "אדברו בעדותיך נגד מלכים ולא אבוש", "מאן מלכי דבני", אין לסמוך על כל מה שהוא כתב, כי הוא לא ידע את כל הפוסקים שהזכרנו.

3 קוראים לו רבינו מרדכי והחיבור נקרא מרדכי. אשכנזים קוראים לחיבור מרדכי, אבל צריך להעיר של החיבור נקרא מרדכי. [א.ה. כמו חיבורו של הר"ף שנקרא "אלפסי", ורבינו משה בן ימימן שנקרא "מימוני", ורבינו אשר שנקרא "אשרי"].

4 כגון שאוכל אורז ואפונה, והוא לא אוהב את האפונה, מה שהוא לא אוהב זה נחשב לו פסולת.

5 האשכנזים קיבלו הוראות הרמ"א, אבל לא כמו שהספרים קיבלנו הוראות מרן בצורה מוחלטת, הרבה אחרונים אשכנזים כמו הגר"א חולקים על הרמ"א, וגם כן ה"ח חלק על דברי הרמ"א. ונתן להסביר כמו שנהגו לומר בעולם הישיבות: האם קבלת ההוראות היא 'כירור' או 'הנהגה', הספרדים קיבלו הוראות מרן כ'כירור' באופן ברור ומוחלט, ואם יש קושי על דבריו, לא חולקים בגלל הקושי, מקושיא את מותם, אבל האשכנזים קיבלו הוראות הרמ"א כ'הנהגה' בלבד, ולכן מציג שחולקים על הרמ"א.

דרך אכילה או לא דרך מלאכה

ו. ויש לבאר את יסוד מחלוקתם של הרמ"א וה"ח על פי חקירה, אם דרך ההיתר לברור אוכל מתוך פסולת לאלתה הוא מפני שכן דרך האכילה, כי אין דרך להכניס לפה אוכל ופסולת ולהוציא את הפסולת⁶, או שההיתר לברור אוכל מתוך פסולת הוא משום שאין דרך מלאכה בכך, כי דרך הבוררים לאוצר ודרך המשוקים שקיות לחנויות, שבוררים פסולת מאוכל. לדעת רש"י והתוספות (שבת עד). ההיתר הוא מטעם שאינו דרך מלאכה, ולדעת הרשב"א (בתשובה ח"ד סימן עה) ההיתר הוא מטעם שהוא דרך אכילה. ויש לומר שבוזה חולקים הרמ"א ו"ח, לדעת ה"ח ההיתר לברור בכל התנאים הוא מפני שאין דרך מלאכה בכך, ואם כן גם היתר זה שייך גם במלאכת מוחק, כי הדרך למוחק במחק או בטיפקס, אבל לא על ידי אכילה. כעין זה כתב האור שמח (פכ"ג מהל' שבת ה"ב), שהשו"ף דף שכתוב עליו אותיות, לא עובר משום מוחק. ולפי זה ביום טוב שמוותר להעביר מאש לאש לצורך אוכל נפש, אם אין לו איזה קרש וכדומה, יכול להעביר על ידי עיתון⁷ שכתוב בו אותיות, וה'אותיות פורחות באויר', מפני שאין דרך מלאכת מחיקה בכך. והחזון איש טען כדעת הרמ"א, מפני שדרך האכילה על ידי ברירה, אבל אין דרך לאכול ולמוחק.

חלת דבש

ז. מדברי המרדכי שהזכרנו משמע, שאסור להביא לקטן בידים את העוגה שכתוב עליה אותיות. אבל בספר הרוקח (ס' רצו) אחד מהראשונים לפני כשמונה מאות שנה - כתב, מנהג אבותינו שמושיבים התינוקות ללמוד בשבועות לפי שבו ניתנה התורה, ומאחר והם עייפים מביאים להם לוח שכתוב עליו כל האותיות ישר והפוך, וכן כתוב עליו דבש את הפסוק "תורה צויה לנו משה" וכו', ואומרים להם מי שידע לקרוא נכון יקבל מהדבש, אחר כך מביאים להם עוגה שנילושה בדבש והיה כתוב עליה "ה' אלוקים נתן לי לשון לימודים", "ה' אלוקים פתח לי אוזני", המלמד קרא לקטנים את הפסוקים והם חזרו אחריו, אחר כך מביאים ביצה קשה מבושלת קלופה וכתוב עליה⁸ "וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי יְהוָה אֲדָם בְּטָנָהּ תֹאכַל וּמַעֲיָהּ תִמְלֹא אֶת הַמִּגְלָה הָאֵת אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ וְאָכְלָה וְתָהִי כִּי פִי כְדָבֵשׁ לְמִתּוֹךְ" ונותנים לקטן מהביצה, וזה סגולה בדוקה שהקטן יצליח בלימודו ויהיה תלמיד חכם⁹. ועולה מדברי הרוקח שמוותר לתת לקטן בידים עוגה עם כיתוב, אבל מהמרדכי משמע שאם אוכלים מותר להניח להם ולא מצווים להפרישו, אבל לא לתת להם בידים.

לתת לקטן בידים אסור דרבנן

ח. בפשטות המרדכי והרוקח חולקים במחלוקת הרשב"א (שבת קכא). והר"ן (ריש יומא) 6 כגון שאוכל סלט עם בצל, לא מכניס את הבצל לפה, שלא יהיה לו ריח, אחר כך יש לו חברותא... אסור להוציא את הבצל, אם יש לו חבר שרוצה את הבצל, כנראה אין לו חברותא... מותר לברור בשבילי, ואין הבצל נחשב פסולת אלא אוכל, וכן משמע מהתוספתא (שבת פ"ו) שמוותר לברור לצורך אחרים, אבל אם הוא לבד - "הוא לבדו יעשה לכס" - אסור לו לברור את הבצל, כי בשבילו הוא נחשב פסולת, אלא יוציא 'שאר ירקות' שרוצה לאכול. וכל שכן אם יש קליפות בצלחת שהם פסולת ממש, שאסור לכתוב אותם, כי אסור להוציא פסולת מתוך אוכל.

7 אפילו לברור בידים באשורית, להלכה אין בהם קדושה. לפני כשבעים שנה היה צדיק בירושלים רבי צדקה חוצני - שהיה עובר ברחוב יחזקאל ואוסף את כל העיתונים שיש בהם כתב אשורית, אפילו שהם לא של דברי תורה, ומניח בגניזה. היום כבר אין מקום בגניזה... הוא היה מחמיר, אבל להלכה כתב אשורית לא צריך גניזה. ובפרט בדפוס שלנו, שהוא לא כמו של פעם שהאותיות היו בולטות. כמובן שמדובר בעיתון דתי כמו "הדרך" וכדומה, מי מדבר על עיתון חילוני חס ושלום, לא יראה ולא ימצא! לא "דיעות" ולא "מעריב ערבים שלא בחכמה" ו"ישראל היום", לא "ישראל ביתנו"... כשמרן זצ"ל נבחר לרב ראשי לישראל, המדינה הביאה לו נהג, הוא לא היה דתי, רק אחרי שנים חזר בתשובה, והביא לנו לבית כל יום עיתון ידיעות ומעריב, הרב שאל מי הביא את זה? אף אחד לא ידע, הרב לקח את העיתון בעצמו, לא רצה שנגע בו, הוא מוקצה מחמת מיאוס, וקרע אותו לחתיכות, ורק אצל מנהגים אף אחד לא חשוד ב"ה, כל בניך לימודי", כולם חרדים ויראי שמים, עד שנתגלה הדבר שהנהג מביא את העיתון, שאל אותו הרב למה אתה מחמיר? ואמר, כבוד הרב, אני מקבל ששים לירות מהמדינה, לקנות לכבודו כל יום את העיתונים, שלושים לירות לידיעות ושלושים למעריב. אמר לו הרב "כתפן נתן לך", ואל תביא את העיתונים לבית שלי!

אני מכיר אפילו רבנים "פיפתי פיפתי" שקוראים עיתון חילוני, אבל אני לא יודע מי התיר להם. אסור בתכלית לקרוא עיתונים כאלו, "שאני מיונת דמשכא" (עבודה זרה כז), המיונת משפיעה על האדם ואז נכנס בו זלזול בחכמים, זלזול בלומדי התורה, ואין לו השקפה נכונה להעריך בני תורה, וכל שכן שיש שם פריצות, דברים נוראים, לשון הרע, רכילות, שקר.

8 לא צריך לכתוב עליה בקולמוס של סופר, מספיק בעט רגלי.

9 אומרים שרבי אלעזר הקליר אכל עוגה כזו והתפקח הרבה, ועל שם זה נקרא "הקליר", כי יש מקום שקוראים לעוגה "קליר".

רבי אלעזר הקליר היה תנא, כך כתבו התוספות (חגיגה יג. ד"ה רוגלי) ורש"י בתהלים (פרק קכא, א) שהיה זה רבי אלעזר בנו של רשב"י, וכן כתב האור זויע (הלכות קריאת שמע סימן יט). והרשב"א (ח"א סימן מט) כתב שרבי אלעזר הוא רבי אלעזר בן עזר. והתשב"ץ (ח"א סימן לג) כתב שהוא מגדולי התנאים, ובפיוטים שלו מצאנו כמה טעויות בדקדוק, ואין זה פוגם במעלת החכם אם אינו יודע דקדוק הלשון והמילות. ואמנם החיד"א (במחזיקי ברכה ס"ס קיב בשם היעב"ץ) כתב בשם האריז"ל שהוא אחד מהגאונים, אלא שהיה לו ניצוץ נשמתו של רבי אלעזר בן רשב"י, אבל מדברי הנודע ביהודה (מהדורא תניא חז"ל סי' קיג, ובספרו צ"ח ברכת לד.) מוכח שהבין דברי התוס' כפשוטם, שהוא היה תנא.

העלון להצלתם שלי: מעיין בת גילי איריס, הלל מנשה בן מעיין כל הישועות, בנימין בן חנה לאה שילך בדרך הישרה, ברדה דליה בת נעימה נחת מהילדים, ברכה בת מוזל הצלחה בחינוך, ברכה חדוה בת ענדה דבורה נחת מהילדים וכל הישועות, ברכה כנרת בת שרה בריאות, בת שבע בת ברכה חדוה חינוך בדרך ה'!

עם הרמב"ם (פ"ז מהל' מאכלות אסורות הכ"ז), הובא בשלחן ערוך (סי' שמוג), אם מותר לתת לקטן איסור דרבנן בידיים, איסור דרבנן הוא איסור גברא ולא איסור חפצא, כי חכמים לא אסרו את המאכל עצמו, אלא אסרו על האדם לאכול אותו¹⁰, אבל איסור דאורייתא הוא על החפצא¹¹. לדעת הרשב"א והר"ן קטן אפילו שהגיע לגיל חינוך אינו חייב במצוות, ולכן מותר לתת לו איסורי דרבנן, כי חכמים כשאסרו על "הגברא" לא אסרו על הקטן. ולפי דעתם אם קטן רוצה לאכול מאכלי חלב שעה אחרי שאכל בשר, אינו צריך לחכות שש שעות בין בשר וחלב. אולם הרמב"ם חולק, וסובר שגם איסור דרבנן אסור לתת לקטן בידיים, 'כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון', ומרן השלחן ערוך פסק כדעת הרמב"ם.

מחיקה דרבנן

ט. צריך לומר שגם לדעת המרדכי שאסר לאכול את העוגה עם האותיות שעליה משום מוחק, איסור זה הוא מדרבנן בלבד, שהרי הוא מוחק שלא על מנת לכתוב, ולדעת הרוקח מחיקת האותיות מהעוגה היא שלא כדרך מחיקה כלל ואף מדרבנן מותר, ובאמת שגם לגדולים מותר, ורק שהרוקח דיבר על המנהג שנהגו לתת לקטנים. ויש עוד טעם שאין כאן איסור מהתורה, שהרי הוא לא מתכוין כלל למחוק אלא לאכול, ואם כן זה בגדר פסיק רישיה דלא איכפת ליה, להמרדכי הוא אסור מדרבנן, ולהרוקח הוא היתר גמור.

פסיק רישיה דלא ניחא ליה בדרבנן

י. 'דועה הסכמת רוב הפוסקים, שפסיק רישיה דלא ניחא ליה - או דלא איכפת ליה - בדרבנן מותר. כך כתבו בפירוש התוספות (שבת קג. ד"ה לא צריכא). וכן בתשובות מהר"ם מרוטנבורג (בתוס' יומא לה.). וכן פסקו בספר בתי כהונה של מהר"י הכהן רפפורט (חלק בית דין ס"ח טו), וכן כתב בשו"ת באר יצחק (האו"ח סי' טו ענף ה, ובמילואים שבסו"ה) להגאון רבי יצחק אלחנן, וכן כתב בספר שואל ומשיב (קמא ח"א סי' רי, ותליתאה ח"ג סי' ג) להגאון רבי יוסף שאול נתנון.

דעת החזון איש

יא. החזון איש (סימן ג אות ה) כותב, שלא התירו התוס' פסיק רישיה דלא ניחא ליה בדרבנן אלא באיסור קל כמו מיעוט ענבי הדס, כמו שהסבירו התוספות (שבת קג.) את טעם ההיתר למעט ענבי הדס ביום טוב של סוכות כשכוונתו לאכילה, אף על פי שבאכילתו הוא מתקן את ההדס למצוה, מכיון שיש לו הושענא אחרית, יש לו הדס אחר למצוה, הרי זה פסיק רישיה דלא ניחא ליה בשבות קל של תיקון, מתקן מנא גמור הוא לתקן שלחן או סטנדר עם פטיש, אבל כאן שהוא רק מכשיר את ההדס למצוותו, נחשב כשבות קל, ופסיק רישיה דלא איכפת ליה¹² בשבות קל של דרבנן מותר. ואמנם הערוך (ערך סבר) התיר פסיק רישיה דלא ניחא ליה גם בדאורייתא, אבל התוספות חולקים ואוסרים בדאורייתא, ומתירים בדרבנן. ולדעת החזון איש כל ההיתר של התוספות, הוא דוקא באיסור דרבנן קל של מיעוט ענבי הדס, מה שאין כן בשאר איסורי דרבנן אסור פסיק רישיה דלא ניחא ליה. אבל החזון איש עצמו במקום אחר (בסימן נו סק"ה) כתב בפירוש, שפסיק רישיה דלא ניחא ליה בדרבנן מותר, ולא מחלק אם הוא איסור קל או לא. על כל פנים המסקנא להתיר פסיק רישיה דלא ניחא ליה בדרבנן כדעת רוב האחרונים.

פסיק רישיה דניחא ליה

יב. בדין ההיתר לאכול עוגה עם אותיות, חזי לאיצטרופי דעת התרומת הדשן (סימן סד) שפסיק רישיה בדרבנן אפילו ניחא ליה מותר, וכן דעת רבי יונה נבון בספרו נחפה בכסף (האו"ח סימן ד ד"ה עוד מצאתי), וכן כתב הגאון רבי עקיבא איגר בתשובה (הובא בשו"ת חתם סופר חו"ד סי' קמ ב"ה ועתה), וכן הגינת ורדים (כלל ג סי' טו). אמנם בשיעור הקודם [ראה עלון בית מרן פרשת תרומה אות יא והלאה] הבאנו כמה ראיות שמרן השלחן ערוך לא סבר כהתרומת הדשן, ופשטה ההוראה שפסיק רישיה דניחא ליה אסור אף בדרבנן,

10 לדוגמא, אם גוי יבשל בשר חלק בית יוסף, הבשר עצמו כשר מדאורייתא, ורק שחכמים אסרו על האדם לאכול בישולי גויים.

11 כמו נבלה וטרפה ויין שהתנסך לעבודה זרה, דברים אלו אסורים בעצמם, התורה אסרה אותם.

12 מדברי התוספות הללו יש ראייה ברורה שפסיק רישיה דלא ניחא ליה ופסיק רישיה דלא איכפת ליה היינו הך, שהרי כתבו שההיתר הוא מטעם שלא נהנה.

ורק אם לא ניחא ליה מותר, וגם כשאדם אוכל מהעוגה שיש בה כיתוב לא איכפת לו ממחיקת האותיות ולכן מותר. מחבר אחד מבני ברק¹³ הביא את היביע אומר (ח"ד חאו"ח סימן לח) שהתיר לאכול בשבת עוגה שיש בה כיתוב, וחלק עליו, וכתב שאינו בגדר פסיק רישיה דלא ניחא ליה בדרבנן. ביביע אומר הרב כתב תשובה ארוכה ויפה, והוא חולק עליו במשפט אחד... להלכה למעשה מותר לאכול מהעוגה שיש בה אותיות, וכמו שכתבו הט"ז ולהקת אחרונים.

חומרת הסטייפלר

יג. הגאון הנודע ביהודה בספרו דגול מרבבה (סימן שמו סעיף ג) כתב לחלק בין שהאותיות בולטות כגון שכותבים עם קצפת, לבין אם האותיות מהבצק של העוגה עצמה, כמו בבסקוויטים, שאז אין כאן איסור מוחק כלל, ולמעשה הדגול מרבבה כתב להקל בשני האופנים. אבל בספר ארחות רבנו (ח"א עמ' קסז) כתב, שהסטייפלר לא היה מסכים בשבת לאכול מעוגה שיש בה אותיות, ואפילו לא מבסקוויטים, ומביא בשם המשנה ברורה (ס"ק טו, יז) שפסק לסמוך על דברי הדגול מרבבה, אם אוכל את העוגה בבת אחת, ולא שובר כל אות בפני עצמה. והסטייפלר לא הסכים כלל להקל, כיון שהרמ"א לא חילק. ולדעתו צריך לגרד את האותיות מהעוגה ומהביסקוויט קודם השבת.

לא קיבלנו הוראות הרמ"א

יד. הם אשכנזים וקיבלו הוראות הרמ"א, אבל אנחנו הספרדים לא קיבלנו הוראות הרמ"א, אין צריך לומר שהרמ"א הוא פוסק חשוב, אבל הוא ככל הראשונים, הר"ן, והר"ז¹⁴ ועוד, שלא קיבלנו הוראותיהם. אנחנו קיבלנו הוראות מרן השלחן שהוא השמיט את ההלכה הזאת מהשלחן ערוך מפני שהיא מחודשת, ומשמע שהוא לא הסכים שזה אסור, וכמו שכתבו האחרונים, ולכן להלכה ולמעשה מותר לאכול עוגה או ביסקוויט וכדומה שיש עליהם אותיות, בין שוקעות בין בולטות.

אמירה לספרדי

טו. אם עושים לאשכנזי יום הולדת, וכתוב על העוגה "יום הולדת שמח", אומר האשכנזי: אסור לי לאכול את העוגה, הייתי צריך לגרד את כל האותיות מערב שבת כמו שהורה הסטייפלר, אני 'חזונאישיניק', אינני סומך על דברי הט"ז, תחתון לי העוגה. מותר לספרדי רוצה לכבד אותו ולחתוך לו. ומחר האשכנזי יכבד אותו בחזרה, 'שמור לי ואשמור לך'¹⁴.

אמירה לאשכנזי

טז. דוגמא שלישית, אדם קם בבוקר 'וירח את ריח הניחוח', מריח את החמין, 'עלה עשן באפני... התקרב לחמין וראה שכל המים התייבשו, כנראה בהתחלה החמין היה בצד הפלאטה, ואשתו העבירה אותו למרכז הפלאטה שהוא חם יותר¹⁵, וכפרט אם מתפלל אצל מרוקאים שהם מאריכים בפיוטים, והגיע לבית בשעה אחת עשרה וראה שהחמין התייבש, ורוצה להוסיף מים חמים מהמיים, נחלקו בזה מרן השלחן ערוך והרמ"א (סימן רנן סעיף ג, ד, וסימן שיח סעיף טו), ושורש מחלוקתם כבר מהראשונים. רבינו יונה באגרת התשובה (מביאו הנימוקי יוסף בבא בתרא י). כתב: ומכשלה גדולה תחת מקצת העם, שטומנים קומקום של מים חמים ליתן לתוך הקדרה בשבת כשהתבשיל מצטמק¹⁶, ופעמים שבהאחד אין היד סולדת בו והאחר היד סולדת בו ומתבשל זה עם זה ונמצאו מבשלים שבת, כי יש בישול אחר בישול בלה. אבל כבר כתבו הרא"ש (שבת פ"ב סי' טו) ועוד, שמיום שנחתם התלמוד אין לנו לגזור גזרות מדעתנו. אבל רבינו יונה כתב טעם

13 אני לא רוצה להזכיר את שמו, אחר כך יציאו חוברות, אני לא רוצה להכשיל אותם בבזיון חכמים, לפני עיור לא תתן מכשול...

14 אסור לטלטל את העוגה אם יש עליה נרות דולקים, כי הם יכולים לכבות, גם אם הם דולקים מערב שבת. לאפקי מאחד שדיבר ברדיו ואמר פעם, שמותר לטלטל עוגה עם נרות דולקים, כי הדליקו אותם מערב שבת. חס ושלום, זה אסור.

15 היא עשתה כהונן לפי ההלכה, כיון שהתבשיל היה מבושל לגמרי. חכם אחד אמר שאסור להעביר את הסייד למרכז הפלאטה, והביא ראייה ממה שאסור לטפוח מים חמים לתבשיל ש'צטמק', כי באור משתנה דרגת החום של המים, ומשם ראייה שאסור להעלות את דרגת החום. אבל הוא לא צודק, ואין ראייה משם, מה שאסור שם, מפני שהוא הוריד את המים לדרגת עירוי, ולכן אסור לו לבשל בחזרה.

להלכה, מותר להזיז את סיר החמין לאמצע הפלאטה שיתחמם יותר, ובתנאי שהחמין מבושל כל צרכו.

16 אדם בהול על החמין שלו, וכמו שכתב הרא"ש (בפרק כירה ס"א) כבר לפני כשבע מאות שנה, שישראל אדוקים בעונג שבת, אין מה לעשות, חמין אצלם זה דבר חשוב.

העלון להצלחתם של: בת שבע בת חביבה לעילוי נשמת, בתיה אסתר בת חוה חזרה בתשובה שלימה, בתיה בת קרן סולטנה נחת שילכו בדרך ה', בתיה בת רחל הצלחה בכל, גבריאל בן אהובה שכינה שלום בית שפע נחת מכולם, גולן בן יפרח רונית, אהבת התורה, פרנסה בנקל, בריאות הנפש והגוף, יגאל בן שושנה רפ"ש.

שני: אפילו אם שניהם היד סולדת בהם, אבל כשמערה את המים הם מתקררים באויר ויורדים מדרגת "כלי ראשון" לדרגת "עירוי"¹⁷, ובתוך הקדרה הם חוזרים ומתבשלים, ונמצא מבשל בשבת. הר"ן (שבת מ:): חולק על רבינו יונה וסובר שאין בישול אחר בישול בלח, ונחלקו בזה גם מרן והרמ"א, מרן השלחן ערוך (סימן רג סעיף ד) כתב: יש למחות ביד הנוהגים להטמין מבעוד יום קומקום של מים חמים, ונותנים אותם לתוך הקדירה בשבת כשהתבשיל מצטמק. והרמ"א (סימן שיח סעיף טו) פסק שמותר לחמם תבשיל לח כל עוד שהוא לא נצטנן לגמרי. מותר לספרדי לומר לאשכנזי: תשפוך לי מים לחמין, וכשתצטרך אנקה לך את הכובע...

קבלת הוראות מרן

יז. הרב שלום משאש (בשמש ומגן ח"א האו"ח סימן ת, וח"ד האו"ח סימן נא) בזמנו התווכח עם מרן וצ"ל בדין זה של עירוי מים לסיר החמין, כי במרוקו נהגו להקל. ומרן טען לו, שהרי המרוקאים לא רוצים לחזור¹⁸ למרוקו. וכי אתה חולק על מה שכתב מרן בשו"ת אבקת רוכל (סי' ריב), שאם אדם הגיע למקום אחר, צריך לנהוג כמנהג המקום? צריכים לדעת, שכל העדות עליהם לקבל את פסקי מרן השלחן ערוך.

קבלת הוראות מרן בפריז

יח. לפני כמה חודשים הייתי בפריז, וביקשו ממנו לדבר במקום מרכזי, היכן שהיה הרב סטרוזק וצ"ל, ושאלו אותו: האם מותר לנו בפריז להוסיף מים לחמין? אמרתי להם: קבלנו הוראות מרן שאסור! למרות שאתם בפריז, אבל מה שקבלנו הוראות מרן זה לא רק מדין מרא דאתרא, אלא בעיקר מתוקף גדלותו של מרן, וסיפרתי להם מה שמספר המהרש"ם בהקדמת ספרו תכלת מרדכי על התורה, זה ספר יפה שקיבלתי אותו מתנה לבר מצוה. שם הוא מספר, שביום חג הסוכות הוא ישב ולמד בסוכה, והנה הוא חולם,

¹⁷ אמנם מרן בשלחן ערוך (שיח סעיף י) פסק שעירוי מבשל כדי קליפה, אבל אינו מבשל לגמרי, וכשמחזיר אותם לסיר הם מבשלים לגמרי.
¹⁸ אמנם היתה פעם שהרב משאש רצה לחזור למרוקו, אבל מרן וצ"ל שכנעו אותו להשאר בארץ.

ושכנו קיבל התקף לב ונפטר, הגיע לבית דין של מעלה וראו שיש לו רוב זכויות, אבל היה מלאך אחד שקטרט עליו שעבר עבירה חמורה שצריך לקבל עליה עונש מיתה בדי שמים, וכדי להכריע אם אכן חייב מיתה, קראו למהרש"ם להגיע לבית דין של מעלה, והמהרש"ם לימד עליו זכות, וטען שלפי דברי מרן רבינו יוסף קארו בספרו כסף משנה (פס"ז מהלכות פסולי המוקדשין ה"ט) אינו חייב מיתה, ועל סמך זה שחררו אותו לדרת למטה בחזרה. בלילה הגיע אחד השכנים למהרש"ם וסיפר לו שהשכן קיבל התקף לב, וב"ה התייצב המצב וכו', אמר לו המהרש"ם: אני יודע, זה היה בשעה שתיים בצהריים. מהיכן אתה יודע? אני החזרתי אותו למטה... פתח בכסף משנה לראות אם צדק בלימוד הזכות שלו, ואכן ראה שדבריו נכונים. צאו וראו מעלת גדולתו של מרן הכסף המשנה, זהו מרן רבינו יוסף קארו זיע"א מחבר הבית יוסף והשלחן ערוך, אפילו בשמים פוסקים כמותו, כפי שפוסקים למטה כך פוסקים למעלה. וכבר אמר רבינו חיים אבולעפיא (הובא בשם הגדולים ערך בית יוסף) - שהיה לפני כ-350 שנה - שמאתים רבנים סמכו את ידיהם על פסקיו של מרן השלחן ערוך, ומי שעושה כפסק מרן הרי הוא עושה כמאתים רבנים. אלו לא רבנים של ימינו, עם כל הכבוד להם, אלא מאתים רבנים גדולי עולם שהיו בדורו של מרן.

קבלת הוראות מרן על הגברא

יט. הרב אברהם שרמן שהיה חבר בית הדין הגדול, פרסם בקובץ תורה שבעל פה מאמר על קבלת הוראות מרן, וגייס רבי עזרא בר שלום הביא לי לראות מה הוא כתב כדי לענות לו, הוא כותב שמכיון שיש היום ערים ושכונות חדשות שלא היו בזמן מרן, אפשר לחלוק על מרן. כמוכן שעניתי לו בדרך ארץ, וכי קבלת הוראות מרן היתה על עצים ואבנים, שאם יבנו עוד בנין כבר אין קבלת הוראות מרן שם! יום אחד הלכתי לרב אלישיב ודברתי אתו, ישב לידו אחד שלא הכרתי אז, שאל אותי: אתה מכיר אותי? לא. אני הרב אברהם שרמן. מיד אמרתי לו: שלחתי לך תשובה על מה שכתבת, יש לך מה לענות? אמר לי: צריך לשבת על זה. וכי צריך לשבת שבעה נקיים...?! מאי חזית לפסוק כדעת הרמ"א ולא כמרן, הרי כמה שבחים הרמ"א עצמו (בתשובה סימן מה) כתב על מרן, כתבתי לו אחד עשר עמודים עם נימוקים, וכנראה אין לו מה לענות. לכן מי שאומר לא לעשות כמרן, לא תאבדו לו ולא תשמעו אליו, בכל מקום צריכים לנהוג כמרן, גם בצרפת, וגם במקסיקו ואמריקה.

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הראש"ל שליט"א מבוהמנס"ם היודים כל מוצי"ש"ק בשעה 20.30 השיעור מתחיל בשעה 21:00 וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" 5293* שלוחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

דינה בת עיישה

לרפ"ש בקרוב ובשרות טובות

לכל המעוניין להתברך מפי קודשו של מורנו ורבינו הראש"ל שליט"א בשיעורו השבועי להצלחה לרפא"ש או לעילוי נשמות יקירכם **חייגו: *5290**

ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של 'כאן מורשת' 90.8fm, 92.5 fm, 100.7 fm ובקול חי 93.00fm, 92.8fm

ילד יקר! אם ברצונך לראות את חידושך על פרשת השבוע בעלון "בית מרן"
השאר את שם מלא ומספר טלפון ב- *5293 שלוחה 7 ובמידה ותבחר אנו נחזור אליך לקבלת חידוש התורה. (ניתן להשאיר עד חודש קדימה)

כאן מגדלים גדולי דור

שאולי צורן ב"י

מאת התלמיד החביב: שאולי צורן ב"י צפון הארץ

כתוב בפר' השבוע "ואתה תצווה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית וך"
מביא הגאון רבי יעקב שיכנו שליט"א בספרו "קול יעקב"
שהנה ידוע שכאשר מבקשים מנדיב לתרום בנין, יש סיכוי שיסכים, וזה מפני שבנין נשאר לדורי דורות, ואפשר גם להנציח את שמו. אבל אם תבקש מהנדיב לתרום עבור החזקת הישיבה כגון: מים חשמל אוכל וכד' קשה יותר שיסכים, וזה מפני שאוכל לא נשאר קיים ותרומתו לא ניכרת. ועל פי זה יובן מדוע כתוב כאן "ואתה תצווה את בני ישראל" בלשון ציווי, "שיקחו אליך שמן זית וך". כי יותר קשה לאדם לתרום שמן מאשר לתרום בנין, ולכן צריך לצוות.

העלון להצלחתם של: דבורה בת אסתר ורע צדיקים, דוד בן בתיה הצלחה בכל, דוד בן חביבה אביבית יראת שמים בריאות, דוד בן נארי יראת שמים, שיקבע עיתים לתורה שיהיה תלמיד חכם, דוד בן קרן סולטנה נחת שילכו בדרך ה', דוד בן רחל הצלחה בישיבה ובלמוד, דינה גוי בת חוה הצלחה בכל העניינים, יאיר בן חנה כל הישועות.

"ואתה תצוה את בני ישראל" (כו.כ).

מפרשת שמות שבה נולד משה רבינו אין פרשה ששמו לא מוזכר בה, מלבד פרשה זו פרשת תצוה שאמר לו הקב"ה "ואתה תצוה" בלי "וידבר ה' אל משה לאמר", ובכל הפרשה לא הזכיר את שמו כלל. והטעם לזה מבואר בזהר הקדוש בפרשת פנחס (ח"ג רמז). כיון שכשחטאו ישראל בעגל אמר משה רבינו (להלן לב לב) "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת", וכל דיבור שאדם מוציא מפיו פועל את פעולתו, וכיון שהוציא מפיו שימחה שמו מן התורה, לפיכך נמחה שמו מפרשה זו.

ולכאורה קשה, הרי משה רבינו אמר "מחני נא מספרך אשר כתבת", ופירש רש"י: "מספרך" - מכל התורה כולה. ומדוע נמחה שמו רק מפרשה אחת? ואם די בפרשה אחת, מדוע דוקא פרשת תצוה?

ועוד, הרי משה רבינו אמר "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת", והיינו שרק אם לא ימחל על חטא העגל ימחה את שמו, ובסוף מחל להם הקב"ה, וא"כ מדוע נמחה שמו מפרשה זו?

ופירושו הרא"ש ובעל הטורים: אם הקב"ה לא היה מוחל על עון העגל היה מוחה את שמו של משה רבינו מכל התורה כולה, אך כיון שמחל להם והתנאי לא התקיים, אע"פ שקללת חכם אפילו על תנאי היא באה, עשה עמו הקב"ה לפנים משורת הדין ומחה את שמו רק מפרשת תצוה שהיא הפרשה האחרונה לפני חטא העגל, ואפשר לומר עליה "מספרך אשר כתבת" - הפרשה האחרונה שנכתבה כבר.

ורבינו יוסף חיים זצ"ל (עוד יוסף חי דרושים פרשת כי תשא) נתן רמז לזה, כיון שפרשת תצוה היא הפרשה העשרים מתחילת התורה, וזהו "מספרך" - מספר כ', דהיינו הפרשה העשרים שבתורה.

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד" (כו.כ).

לכאורה המילה "אליך" מיותרת, שהיה אפשר לומר בסתם "ויקחו שמן זית זך", ומדוע אמר "אליך"?

ופירוש המשך חכמה: "אליך" פירושו להנאתך ולטובתך, ובהדלקת הנרות היתה למשה רבינו תועלת פרטית, כיון שעד הקמת המשכן היה מקבל את נבואותיו רק ביום, כמבואר במכילתא (בא מס' דפסחא א): שכל הדברות שדיבר הקב"ה עם משה לא היו אלא ביום. אבל לאחר שהקימו את המשכן והדליקו בו נרות היה הקב"ה מדבר אליו גם בלילה, כיון שהיה שם אור הנרות והיה זה כמו יום. וכמו שכתב האבן עזרא בפרשת בהעלותך (במדבר ח ב) שבזמן שהדליקו את הנרות במשכן היה הדיבור גם בלילה.

וכעין זה מצאנו בהלכות דיינים, שנפסק להלכה בשו"ע (ח"ו ס"ה ס"ב) שאין מתחילים לדון דיני ממונות בלילה, וכתב הסמ"ע (סק"ז) שאם מדליקים שם נרות אפשר לדון בלילה, כיון שיש שם אור. וכן יש לומר בענין הנבואה, שבמקום שהנרות דולקות ויש אור הוא כמו יום, וכיון שהדליקו את המנורה היה הדיבור עם משה גם

בלילה. לכן אמר לו הקב"ה "ויקחו אליך שמן זית זך", אליך - להנאתך ולטובתך, שע"י השמן והדלקת המנורה תוכל לקבל נבואה גם בלילה.

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד" (כו.כ).

"שמן זית זך" האמור כאן הוא רמז לתורה הקדושה, כמבואר במדרש (תנחומא כי תבוא ג) שהתורה נמשלה לשמן, שנאמר (שה"ש ג א) "לריח שמניך טובים שמן תורק שמך", מה השמן מביא אורה לכל העולם, כך התורה אורה לעולם.

ועוד אמרו במדרש (תנחומא אחרי מות י'): נמשלה תורה לשמן, שנאמר (קהלת ט ח) "בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר". כלומר, איך יזכה האדם שתהיה נשמתו נקיה בלי רבב, על ידי "ושמן על ראשך אל יחסר", שלא יחסר מהקביעות שלו בלימוד התורה. ומי שיעשה כן יזכה לבגד מיוחד לנשמתו גם בעולם הבא, לבוש הנעשה מלימוד התורה וקיום המצוות, וזהו הלבוש שנקרא בזהר הקדוש (ח"א סו.) "חלוקא דרבנן", ואז יתקיים בו הפסוק "בכל עת יהיו בגדיך לבנים", בעולם הזה ובעולם הבא.

ובזה יבואר הפסוק "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור", שיעסקו בתורה שהיא מביאה אור לאדם, כמו שנאמר (משלי ו כג) "כי נר מצוה ותורה אור", והיא מאירה את הנשמה ומקדשת אותה, וזהו "להעלות נר תמיד" - "נר" ראשי תיבות "נפש רוח" או "נשמה רוח", שכל חלקי נפש רוח ונשמה מקבלים הארה מלימוד התורה. ולכן האדם צריך לשאוף תמיד לעלות ולהתעלות במעלות התורה והיראה, ועל ידי זה הוא מעלה ומרומם את נפשו ורוחו ונשמתו.

להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 054-8463097 דוד

המקובל האלקי
רבי יהודה פתיה זיע"א
יודע מנחת מדין תפוש
עבודתו ליוסי בני אדם ויהי, נביא ונביא טוב יותר לעולמות מדין נפש

מתוך דברי קדשו של
הגאון הגדול **רבי ברוך שרגא שליט"א**
בענין חשיבות מדין נפש

"והיא סגולה בדוקה ומנוסה
לרפואת החולים"

רבי אנטה "בית מדר" שורשים מדין נפש לכל שם וסם.
להעברת שמות שלכם ובני משפחתכם **חייגו *5290**

רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל הסבא מסלבדוקא
יום סטירתו: כ"ט שבט ה'תרט"ז

לאורם נלך הדליקו נר
החילוי נשמת הדין והצדק

רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל "הסבא מסלבדוקא"

בתאריך כ"ט שבט חל יום פטירתו של גאון המוסר והמחשבה ומייסד ישיבת "כנסת ישראל" (ישיבת חברון) רבי צבי נתן פינקל זצוק"ל הנודע בכינויו "הסבא מסלבדוקא" רבנו נולד בשנת ה'תר"ט (1849 למנינם) בעיר ראסיין שבליטא ונתינתם מהוריו עוד בהיותו צעיר לימים וגדל בבית אחד מקרובי משפחתו, בגיל צעיר נישא רבנו למרת גיטל וולפרט ע"ה שהיתה נכדתו של הגאון החסיד רבי אליעזר גוטמן זצוק"ל שהיה אב"ד בקלם.

בשנים הראשונות לאחר גישואיו היה רבנו סמוך על שולחן חמיו והיה נוהג רבנו לדרוש בעיירות הסמוכות למקום מגוריו כשהגיע רבנו לעיר ראסיין התרחם ממנו רב העיר רבי משה לפידות ושלה בידו של רבנו מכתב ללא ידיעתו מה כתוב במכתב שימסורו בידי רבי שמחה זיסל זיו זצוק"ל הנודע בכינויו "הסבא הקלם" ובמכתב בקש ממנו שיתן את עינו על האברך הצעיר רבי נתן צבי, ואכן מאותו זמן שהמכתב הגיע לידי רבי שמחה זיסל זיו זצוק"ל רבנו עזר עד שיצא שמו בכל קלם ואכן רבים הצטופפו סביב רבנו לקנות את תורתו. (בשנת 1882 למנינם) הקים רבנו בעיירת סלבדוקא את ישיבת סלבדוקא ובו השקיע רבנו את כל כשרונותיו העצומים לעיצוב דרכה של הישיבה ובה כיהן רבנו שנים רבות. יש לציין שישבת סלבדוקא עברה משברים רבים בין אם זה מטעם השילטונות ובין אם זה ממחלוקות פנימיות על

דרך הלימוד היות ועד אז שיטת המוסר לא היתה נהוגה בישיבות ורבנו ראה בלימוד המוסר ערך רוחני גבוהה ואכן רבנו לא נרתע והמשיך בדרכו שהוכחה כפריצת דרך גדולה בלימוד המוסר. יש לציין שבתקופתו של רבנו ירדה קרנה של לומדי התורה עד שהתחילו לזלזל בכבודם של חובשי בית המדרש ומתוך כך היה צורך גדול ביצירת קיבוץ לומדי תורה למען הרמת קרנה של ערך התורה ולכן רבנו חיפש בחורים בעלי כישרון שידעו להגדיל את ערכם העצמי ואת ערך לימוד התורה ואכן הצטופפו סביב רבנו מבחר בחורים שהלכו לפי שיטתו הנקראת "גדלות האדם" בניגוד לשיטת קלם או נוהג הדוק שגרסו בשיטת שיפלות האדם או בחינוך קפדני ובמשמעת חזקה.

בשיטת סלבדוקא גרסו בשיטת "גדלות האדם" כלומר במקום להציב בפני האדם את שפלותו כלפי הקב"ה הדגישו את חשיבותו של האדם שהוא נבחר להיות כבן מלך הצריך לשרת ולעשות את רצון בוראו, כ"כ הדגישו את גדלות האדם כי הוא הנעלה ביותר בתבל שנבחר לעשות את רצון בוראו ולכן עליו להתנהג כאדם הנמצא לפני המלך. רבנו השאיר אחריו בנים וחתנים תלמידי חכמים חשובים כ"כ העמיד רבנו אלפי תלמידי חכמים בניהם את רבי יחזקאל סרנא ורבי מאיר חדש שהיו מראשי ישיבת חברון, רבי אהרון קוטלר, רבי איסר זלמן מלצר, רבי יחזקאל לוינשטיין ורבי אליעזר מנחם מן שך זצוק"ל ועוד תלמידים אגוני עולם. רבנו נפטר בתאריך כ"ט שבט ה'תרפ"ז ונטמן בהר הזיתים בירושלים והיה בן 78 בפטירתו.

העלון להצלחתם של: דליה בת חדית רפ"ו, ש, אריכות ימים ושנים, דנה בת ז'יל חזרה בתשובה שלימה, דניאל אברהם בן יוסף רפ"ו, ש, דניאל בן יוסף שיצא מהשיתוק רפ"ו, ש, דניאל בן סביחה בריאות הצלחה ופרנסה טובה, הדס בת דבורה רפ"ו, ש, הדסה בת קרן סולטנה נחת שילכו בדרך ה', טליה תהל בן צביה חזרה בתשובה.

מאור ישראל

הרב ישראל לורי שליט"א
בסיני הקדומה בדרום קול חי בתוכניתו של הרב בן לילו
כל יום חי בשנת 1330

שאלה: גבאי בית הכנסת שרוצה לצלם קטע מסוים מספר שכתוב בו "כל הזכויות שמורות" ולתלותו בבית הכנסת כדי שיהיה הציבור בהלכה זו, האם מותר לו לעשות כן בלי לשאול את מחבר הספר?

תשובה: לכאורה נראה שאסור לעשות כן שהרי כתוב בו "כל הזכויות שמורות", ומרן זצוק"ל בשו"ת "יביע אומר" חלק ז' חו"מ סימן ט' דן בדומה לזה והביא צדדים לכאן ולכאן. וצד ההיתר בהעתקת דברי תורה, ע"פ המבואר בנדרים דף לו. מה אני בחינם אף אתם בחינם. ומבואר בפוסקים שכל המושג של "כל הזכויות שמורות" זה דווקא לעשות

מזה מסחר וכדו', אבל אם עושה כן לא בשביל מסחר אין בזה איסור. ולפי זה בנדון דידן ודאי שיהיה מותר לאותו גבאי לעשות כן שהרי לא עושה כן בשביל מסחר וכדו' אלא לצורך זיכוי הרבים. וכעין זה מבואר בשו"ת "שבט הלוי" חלק ד' סי' כ"ב, שמותר להעתיק מתכונים מספר מתכונים, וכן קטעים מסוימים מספרי חול כל עוד שלא עושה בשביל מסחר.

הלכה: כל שעושה לצורך זיכוי הרבים הדבר מותר, אלא אם כן כתוב בספר "כל הזכויות שמורות" ואפי' להעתיק קטעים שאז גם זה יהיה אסור.

שאלה: מי שחשב בלבו לתרום סכום כסף מסוים לצדקה או פרוכת לבית הכנסת אך לא הוציא בפיו כלום, וכעת רוצה לחזור בו, האם חייב לתרום את מה שחשב בלבו?

תשובה: בדין זה נחלקו הראשונים, לדעת המרדכי והמהרי"ק כיוון שחשב בלבו חייב לקיים מחשבתו משום דכתיב "כל נדיב לב עולות", ודעת הרא"ש בתשובה שכל עוד שלא הוציא בפיו אינו כלום.

וכתב בשו"ע חו"מ סי' רי"ב סעי' ח' וז"ל: "קנה קרקע על דעת שיעשו הקדש ולא הוציא מפיו כלום, יש אומרים כיון שגמר בלבו לתת לצדקה או להקדש חייב ליתן, ויש מי שאומר דאע"ג דכתיב "כל נדיב לב עולות", חולין מקדשים לא ילפינו, והאידיגא כל הקדש יש לו דין חולין שאין הקדש עתה לבדוק הבית ואינו אלא לצדקה הלכך כל שלא הוציא בשפתו אינו כלום. והרמ"א בהגה כתב ויש להחמיר כסברא ראשונה" עכ"ל. והנה כידוע בכללי מרן יש ויש הלכה כיש בתרא, והיש אומרים שהביא מרן הוא דעת הרא"ש שדברים שבלב אינם דברים, כדברי הגמרא בקידושין נ. שכל זמן שלא הוציא ממש בשפתו לא יתחייב בדבר.

הלכה: אין לנו אלא דברי מרן השו"ע שאותו אדם יכול לחזור בו ואע"פ שגמר בלבו לתרום את אותו סכום כסף או הפרוכת אך מכיוון שלא הוציא בשפתו מומילא לא יתחייב בכך, וכן מבואר בדברי מרן זצוק"ל בשו"ת "יחווה דעת" ח"ו סי' נ"ב עי"ש. והסכים עמנו מרן הרש"צ הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א.

הלכות נשים

הרב אברהם דניאל שליט"א
רב במרכז הלימודי "בית מרן"

שאלה: אישה שנמצאת בעבודה או בבית כארבע שעות או יותר וברכה ברכת השכל על מים או על שאר מיני אוכלים, עד מתי היא יכולה לשתות על סמך הברכה הראשונה?

תשובה: אישה שברכה על איזה מאכל והיא נמצאת באותו המקום שברכה בו, אפילו עברו כמה וכמה שעות מאותו זמן שברכה יכולה לאכול או לשתות על סמך הברכה הראשונה, והוא בתנאי שלא שינתה מקומה ויצאה לרחוב (ודן אם יצא לחדר מדרגות תלוי אם דעתה על כך או שאין דעתה על כך) וכל זה משום שהיתה דעתה בעת הברכה שיכולה לאכול או לשתות שם, מה שאין כן אם יצאה לחוץ ושינתה מקומה שאז הסיחה דעתה מהתברכה וצריכה לחזור ולברך, וכן כתב מרן מלכא בספרו "יחווה דעת" (חלק ו' סימן י"א) שאותם שלומדים במשך כל הלילה כמו בליל שבועות וכדו' ומגיישים להם מידי פעם תה או קפה אינם צריכים לברך על כל פעם ופעם אלא רק בפעם הראשונה, ואם יצאו לחוץ מפתח בית הכנסת או בית המדרש ולאחר מכן חזרו צריכים לחזור ולברך אלא אם כן היתה דעתו על כך בשעת הברכה.

שאלה: אישה שרוצה לאכל חטיף שוקולד באמצע הסעודה, האם צריכה לברך עליו

בתוך הסעודה?
תשובה: בדין שוקולד נחלקו בו הפוסקים האם צריך לברך עליו ברכה אחרונה בסתם (שלא בתוך הסעודה) או שלא צריך לברך עליו, ואין לומר בדין זה ספק ברכות להקל שכן עלינו לברר את ההלכה, כתב מרן מלכא בספרו חזון עובדיה ט"ו בשבט (עמוד קמ"ו בהערה) לחלק בין אדם שמוצץ את השוקולד לבין אדם שאוכל את השוקולד. שאדם שמוצץ שוקולד אינו צריך לברך ברכה אחרונה ואדם שלועס שוקולד ואכל שיעור כזית (27 גרם) ותוך כדי זמן פרס שהוא שבע וחצי דקות צריך לברך, והוא הדין אצלנו כשהאשה בתוך הסעודה ומוצצת את השוקולד לא צריכה לברך ואם היא לועסת ויש לה את כל התנאים הנ"ל צריכה לברך.

שאלה: בדין ברכת מעין שלוש, מה הנכון לחתום בסוף הברכה, על המחיה ועל הכלכלה או רק על המחיה, ולא צריך להוסיף על הכלכלה?

תשובה: ראיתי למרן הרש"צ רבי יצחק יוסף שליט"א שכתב בשו"ת "הראשון לציון" שצריך לחתום בכל ברכת מעין שלוש על המחיה ואין להוסיף על הכלכלה ואף בתוך הברכה אין להוסיף על הכלכלה, והנהוגת אחרת צריכה לשנות ממנהגה.

דלקת שקדים

פינת בריאות
אתם שואלים והמומחים עונים במייל:
betmaran1234@gmail.com

בטיפול תומך בלבד. יש להקפיד על שתייה מספקת למניעת התייבשות. ניתן להקל על כאב הגרון באמצעות סוכריות שומכיות חומר מאלחש או באמצעות תרופות נגד כאבים כמו אקמול, דקסמול או נורופן.

טיפול באנטיביוטיקה ניתן רק אם מדובר במחלה שנגרמת מחיידקים. אנטיביוטיקה אינה יעילה כשמדובר במחלה נגיפית. למשל, אם מחולל המחלה הוא חיידק הסטרפטוקוק, ימליץ הרופא על טיפול אנטיביוטי. הטיפול הזה נרשם בעיקר כדי למנוע סיבוכים של המחלה, ולכן בהחלט ניתן להתחיל את הטיפול רק לאחר שמתקבלת תשובת המעבדה בנוגע לתרבית. אם מתקבלת תשובה שלמחלה גרם חיידק הסטרפטוקוק, יש לטפל את האנטיביוטיקה גם אם כאב הגרון עצמו חלף.

לעיתים הדלקת חוזרת שוב ושוב. במצב כזה ממליצים לעיתים הרופאים על ניתוח להסרת שקדים.

מהם סימני האזהרה שמחייבים פנייה מיידית לרופא?

- כאב גרון עז שמלווה בקושי לבלוע ושמנוע את היכולת לשתות. לרוב מתלווה לכך גם ריוח מצב כזה דורש פנייה לקבלת עזרה דחופה.
- התגברות כאב הגרון והנפיחות עד כדי קוצר נשימה.
- חוסר יכולת או קושי להזיז את הצוואר.
- כאב גרון שאינו חולף לאחר כמה ימים.

תמיד בבריאות!

מה זה? דלקת שקדים היא תגובה של השקדים לזיהומים - בעיקר נגיפים וחיידקים - שחודרים לגוף דרך הפה והאף.

השקדים הם איברים לימפטיים (זאת אומרת, סוג של בלוטות לימפה) שממוקמים בלוע, מאחורי חלל הפה. הם חלק מטבעת לימפטית שמגינה על חלל הפה והלוע. במילים אחרות: הם חלק ממערכת החיסון של הגוף. לכל אדם יש שני שקדים בלוע - אחד בכל צד של הלוע. גודל כל שקד כשלושה סנטימטרים. יש להם מבנה אליפטי, וצבעם ורוד.

כאשר השקדים נחשפים לזיהום, מתפתח בהם לעיתים תהליך דלקתי. זהו תהליך שגורם לכאבי גרון ולחום. השקדים עצמם מתנפחים, וניתן לראות עליהם את הפעילות הדלקתית (זו באה לידי ביטוי בנקודות לבנות).

מהם גורמי דלקת שקדים? נגיפים גורמים לכשני שלישים מדלקות שקדים. חיידקים - ובעיקר חיידק שנקרא סטרפטוקוק - גורמים לכשליש מדלקות השקדים. קיימות צורות נדירות יותר של דלקות גרון שנגרמות מפעילות דלקתית עצמית של הגוף ללא מחולל ספציפי.

מהם התסמינים? נפיחות השקדים והפעילות הדלקתית גורמות לכאב גרון - שהוא התלונה העיקרית בעת דלקת שקדים. כאב הגרון והנפיחות מקשים על הבלעיה.

הדלקת יכולה לגרום לחום, לצמרמורות ולהגדלה של בלוטות לימפה נוספות באזור הצוואר. לעיתים משתנה הקול, ואף ייתכן ריח רע מהפה.

איך מטפלים? דלקת שקדים - הן חיידקית והן נגיפית - חולפת מאליה, ולכן ניתן להסתפק

העלון להצלחתם של: הדר בן רחל הצלחה בחינוך הילדים. בריאות שפע אריכות ימים, הדר בת אודילה כל הישועות, הודיה בת לבנה הצלחה, לימוד תורה, שילכו בדרך התורה מתוך בריאות, הודיה בת מרים פיגא ברכה והצלחה, הלל בן פסיה חנה ברכה והצלחה, הלל בן יואב נתן בריאות הצלחה בכל כל הישועות.

לחיות עם האמונה

הרב הגאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א

רב מדרשו"ת "בית מרח" ונחשב סדרת הספרים "צי לרגלי" ועוד...

אבא שרוצה רק להיטיב

שאלני אדם: "באיזו תדירות אני עולה על 'שולחן הדיונים' של הקב"ה? יש לי הרבה עיכובים במה שאני צריך להיושע. איך זה עובד? האם הקב"ה חושב עלי בכלל?"

אמרתי לו, שהגמרא אומרת כי האדם נידון בכל שעה. ולפיכך אתה עולה על 'שולחן הדיונים' של הקב"ה בכל שעה (לאו דווקא שעה, אלא הכוונה בכל רגע), מכיוון שהוא חפץ להיטיב לך, יותר ממה שאתה חפץ להיושע!

נמחיש זאת כך. לאב יש הון עתק. יש לו בן שרוצה רק 10,000 ש"ח בחודש, ואביו הנדיב בטבעו, יכול ורוצה לתת לבנו יותר מכך, אבל טובת הבן מעכבת.

או למשל אב רופא שיש לו בן חולה, והאב יודע בדיוק מהי תרופתו. ברור שיש לאב רצון עצום לרפא את בנו, אך רפואתו כואבת.

וכעת לנמשל. וכי לקב"ה אביו הכל-יכול אין רצון לתת פרנסה או רפואה לכל יהודי?! וכי חסרות לה' דרכים לסדר את צרכינו, הרי מי כמוהו רוצה להיטיב לנו?! כל מטרת הבריאה היא כדי להיטיב לנו - 'בנים אתם לה' אלוקים', "אהבתי אתכם אמר ה'". אלא מה מעכב בעדו לתת? הוא מבין שכך הכי טוב כרגע.

למה הדבר דומה? לאב שיש לו חנות לאופניים והוא משווק בכל יום מאה זוגות.

בנו בן השמונה, מבקשו: "אבא, תן לי זוג אופניים!", והאב מסרב למרות תחנוניו. מה הבן חושב? איזה אבא קמצן! בכל יום הוא משווק מאה זוגות אופניים, ואין לו אחד לבנו?...

אם נשאל את האב "מדוע אינך נותן אופניים לבנך?", הוא יענה: "בגלל גילו הוא עלול, חלילה, להיפגע בתאונת דרכים".

כלומר, שמסתבר בפשטות, שאם הקב"ה לא נותן, זה מפני שהוא יודע בדיוק מה טוב ומה לא טוב בעבורנו.

לכן, עליך לזכור, כי כמו שאתה רוצה בכל רגע לקרב את ישועתך, גם הקב"ה רוצה בכך ואף יותר. הוא משתוקק לתת לכל אחד כל מה שהוא צריך ואף לגאולו.

ואם הוא מעכב את נתינתו, זה נובע מהסתכלות מרחיקת הלכת.

ואם תאמר: אולי הוא לא רוצה להיטיב לי כי חטאתי לו? יש לומר: "אם צדקת מה נתן לו, ואם חטאת מה תפעל לו". לקב"ה לא הזקת במאומה. כל חשבונו הוא רק מצד מה שייצא לך מכך ולא לו. הקב"ה מושלם בכל השלמויות, גם אם תצדק או חלילה תחטא. חשבונו של הקב"ה הינו אחד - להיטיב לך, ואם הוא מעכב את ישועתך, זה אך ורק לטובתך!

ניתן לשמוע כל יום 5 דקות של אמונה יומית *5293* שלוחה 3

אתגרים בחינוך

הרב אברהם ברזילא שליט"א

י"ר מרכז אתגרים בחינוך ומנחה התכנית קריאת שקופים בדרשו"ת קול חי'

לקדוש השם מוכבד!

ליל שבת! בית הכנסת מלא במתפללים. כולם נקיים, כולם מסודרים וכולם לבושים בבגדים מוכבדים ונעימים. אפילו הילדים הקטנים עדיין מוגהצים ומבחקים, עוד לא הספיקו ללכלך את החולצה הלבנה... אורות ביה"כ דולקים בעוצמה ומפיצים חמימות נעימה. ארון הקודש מכוסה בפרוכת מהודרת ומשרה אווירה של קדושה יתירה. בבית ממתין לנו שולחן עם מפה לבנה, ערוך בטוב טעם. מטעמים המפיצים את ריחם בחלל הבית. והאווירה? והאווירה של מלכות! של מכובדות! לא רק אברכי המשי העדינים נראים כבני מלכים אלא גם המוסכניק, הצלם, המתווך ונהג המשאית - אף הם דומים בליל שבת לנסיכים של ממש, כמעט מרחפים בשובם לביתם מהתפילה, מלווים במלאכי השרת שבאו לברכם. גם הילדים מרגישים אווירה שונה, רגועה יותר, קדושה יותר, מכובדת יותר. וכשאנחנו מדברים על ילדים אנו מתכוונים גם לאותם הילדים המכונים 'תוזתיים' וכדו'. כולם, ללא יוצא מן הכלל מרגישים מכובדים יותר בליל שבת שעה שהם עדיין ריחניים מהרחיצה בחמין ולבושים בבגדים מוגהצים ונעימים. כאן יש הזדמנות מצוינת לאמן את ילדינו להתנהגות גבוהה ומכובדת. ידוע הכלל שלימדוננו חז"ל "אדם נפעל כפי פעולותיו". הוי אומר שאדם הנאלץ לעסוק לפרנסתו במקצוע שיש בו אכזריות, ירצה או לא

ירצה, ברבות הימים ייפך לבבו לאכזר וכן להיפך, אדם שהוא אכזר מעצם טבעו, אם יעסוק במקצוע שיש בו מעשה רחמנות כמו סיוע לקשישים ונוקמים, בוודאי שברבות הימים ייפך לבבו לרחום. הזוכה להתנהג בשבת בנכבדות, אט אט יפוך לאדם מוכבד. ילד שמנצל את אווירת השבת להתנהג בעדינות ונכבדות, יתחיל ללמוד ליהנות מזה, לכן כדאי מאוד לאמץ לעצמנו הנהגות מכובדות בשבת, אפילו באופן מלאכותי. לדוגמה: להניח ליד כל ילד בשולחן השבת סכין ומזלג וללמדו כיצד משתמשים בהם. אם אפשר, כדאי לערוך את השולחן דווקא בכלי פורצלן נאים תחת כלי החד פעמי המזכירים כ"כ מימות החול. גביעי זכוכית גבוהים יסיפו המון לאווירה. ניתן גם להדר במיפיות בד משובחות. עצם זה שהילדים מבחינים בשינוי העצום מימות החול, צלילי כלי הסעודה העולים משקשוק כוסות הזכוכית הנמהלים בצלילי השימוש בסכין והמזלג, דיבור רגוע שקט ומכובד של ההורים בעת הסעודה, הכל משפיע על הילדים השפעה שאין לתאר. משפחה המקפידה על כבוד מלכים, בדיבור ובמעשה, בסעודת השבת סופגת השפעה אדירה ומפתחת תשוקה לנכבדות. אין ספק שביים ראשון שאחר השבת, התנהגות הילדים תתעדן פלאים. "וקראת לשבת עונג, לקדוש השם מוכבד".

אתגרים בחינוך 0583-222-705

נפלאות הבריאה

הַכָּבֵד

הכבד

9 עובדות על הכבד, האיבר בעל היכולת המופלאה לשחזר את עצמו

1. הכבד הוא האיבר השני בגודלו בגוף (הראשון הוא העור). אי אפשר לחיות ללא כבד.
2. הכבד גדול למדי: בערך כגודלו של כדורגל. הוא ממוקם מתחת לצלעות בחלק הימני העליון של הבטן.
3. הכבד שוקל בממוצע 1.5 ק"ג אצל מבוגרים וכחצי ק"ג בתינוקות ובילדים. כאשר העובר הוא בשבוע השמיני להיווצרותו, גודל הכבד שלו הוא עצום ביחס ומהווה 50% מהמשקל הכולל.
4. הכבד אחראי על חמש מאות פונקציות. ביניהן: מאבק בזיהומים; עיבוד המזון שעולה מן המעי; יצירת המרה, חומר המסייע בעיכול המזון; אחסון ברזל, ויטמינים וכימיקלים חיוניים אחרים; בקרת רמת השומנים, הגלוקוזה (סוכר) וחומצות האמינו בדם; טיהור רעלים והפרשת חומרים שהנם רעילים לגוף, חילוף חומרים של אלכוהול; אחסון ברזל; ניטור ושמירה של רמה נאותה של כימיקלים רבים ותרופות בדם.
5. האויב העיקרי של הכבד הוא אלכוהול: כ-25% מכלל מחלות הגוף נגרמות מאלכוהול.
6. הכבד הוא מפעל לעיבוד פסולת. חשוב להבין כי גוף האדם חשוף דרך קבע למוזמים החודרים אליו דרך מערכת הנשימה, העיכול והעור, ומאתגרים את פעילותו של הכבד.

הכבד מתמודד עם נוקי אלכוהול, עשן תעשייתי, תזונה עתירת שומנים, חומרי הדברה וריסוס, מוצרי קוסמטיקה, חומרי נקיון, תזונה לקויה ותרופות. כן מתמודד הכבד עם סטרואידים, מצבי סטרס המשחררים את הורמון הקורטיזול, ושאר רדיקלים חופשיים הנוצרים בתהליך חילוף החומרים של הגוף. כאשר ישנה הצטברות רעלים בדם וברקמות, הדבר עלול לגרום לשיבוש הפעילות התקינה של הכבד, ולפיכך לגרום לבעיות בתאים ובמערכות הגוף השונות.

7. מצב של עומס רעלים בגוף, אינו מאפשר לכבד לתפקד כראוי, ובכך הפעולות החיוניות שלו נפגעות. כאשר הכבד ניזוק, עלולות להופיע מחלות שונות, דוגמת: שחמת הכבד, סרטן הכבד, הפטיטיס, כבד שומני ואי ספיקת כבד.

8. המלצות הרווחות לניקוי הכבד מציעות להמעיט צריכה של מזונות מעובדים, ומזונות שעשירים בסוכר ובפחמימות פשוטות, ולצרוך במקום זה כמויות גדולה של ירקות עליים ירוקים, פירות, דגנים, קטניות ומזונות שעשירים באומגה כמו כן חשוב להרבות בשתיית מים ולחדול משתיית משקאות המבוססים על סוכרים, קפאין ואלכוהול.

9. תאי הכבד משחזרים מעצמם: לכבד יש יכולת נדירה - רפיו עצמי. אם לכבד יכולת יוצאת דופן לגדול מחדש. ניתן להסיר עד שלושה רבעים מהכבד והיתרה תצמח עם הזמן לממדים ולצורה המקוריים של הכבד.

העלון להצלחתם של: הלל ראובן בן חי אפרת כל הישועות הצלחה בלימודים, זאב בן כרמלה הצלחה ובריאות, זוהר בן יפה כל הישועות, זוהר בת צביה חזרה בתשובה וזיווג הגון, חגית בת סימי שיהיה לה עבודה קלה לשנה הבאה בנקל ובקלות שיהיה שפע ובריאות, חי יפת בן אביגיל הצלחה בחינוך הילדים, חיה בת נחמה כל הישועות.

